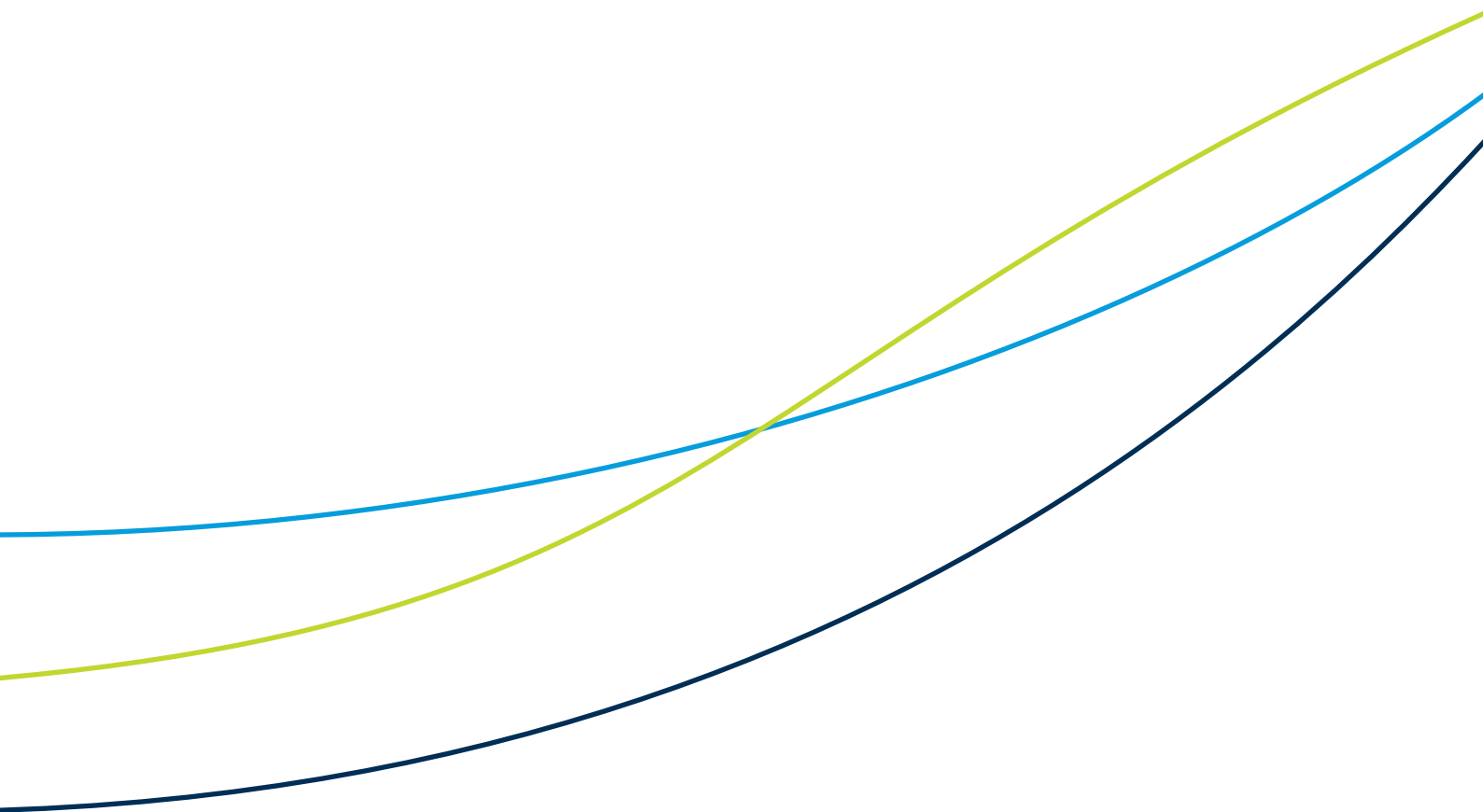

Skjal 3.

Umsitingarætlan fyri toska-, hýsu- og upsastovnarnar í føroyskum sjógvi

Umsitingarætlan
fyri
toska-, hýsu- og upsastovnarnar
í føroyskum sjógvi

Upprit frá arbeiðsbólki, settur av
landsstýrismanninum
í fiskivinnumálum

Oktober 2011

Innihald

Samandráttur	4
1. Bakgrund og arbeiðið hjá bólkinum	5
2. Krøv um burðardyggan fiskiskap	6
3. Vísindaliga ráðgevingin	7
4. Umsitingarætlanir og veiðireglur higartil	9
5. Fyritreytirnar fyri eini umsitingarætlan fyri botnfisk í føroyskum sjógvi	9
6. Uppskot um eina umsitingarætlan fyri botnfisk í føroyskum sjógvi	10
7. Átøk at betra um grundarlagið undir umsitingini av botnfiski í føroyskum sjógvi	12
Fylgiskjal : Uppskot um eina umsitingarætlan fyri tosk, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi.....	13

Samandráttur

Ein arbeiðsbólkur, sum landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum setti í august 2011, hevur gjørt uppskot til eina umsitingarættlan fyri fiskiskapin eftir toski á landgrunninum, og hýsu og upsa í føroyskum sjógvi.

Føroyskir myndugleikar hava ongantíð sett sær ítøkiligar ættlanir fyri fiskiskapin eftir botnfiski í føroyskum sjógvi fyri at tryggja burðardyggan fiskiskap. Tørvur er á slíkum umsitingarættlanum. Ikki bert sum eitt amboð í okkara egnu umsiting, men eisini móttvegis umheiminum fyri at fáa fiskiskapin góðkendan sum burðardyggan og samsvarandi vísindaligari ráðgeving.

Ein partur av eini umsitingarættlan er ein veiðiregla, sum setir út í kortið, hvussu fiskastovnarnir skulu røkjast og fiskiskapurin skipast í framtíðini. Veiðiregla er eitt slag av tilbúgvingarættlan, sum sigur, at tiltøk skulu setast í verk, tá ávaringarklokkurnar ringja, og vandi er fyri, at fiskastovnarnir nærkast einum niðara vandamarki.

Uppskotið til umsitingarættlan er í tveimum. Fyrst er ein *tillagingarskipan*, har málið er, at í seinasta lagi í 2015 skal royndin vera stillað so, at vit ikki fiska meira enn stovnarnir, sambært fiskifrøðingunum, tola. Síðani er ein *langtíðarveiðiregla*, sum miðar ímóti at halda fiskiskapin á eini lívfrøðiliga og búskaparliga burðardyggari legu.

Hyggja vit at støðuni í fiskastovnunum, so eru batar at hóma fyri toskastovnin. Eftir at tilgongdin hevur verið vánalig fleiri ár á rað, er ein yvir miðal árgangur á veg, og stovnurin er tískil í vøkstri. Lívfrøðiliga ráðgevingin mælir til, at hesin smáfiskurin fær frið at seta til stovnin, og at veiðitrýstið verður minkað.

Veiðitrýstið fyri hýsu er í samsvari við tilráðingarnar, og tí verða ongar serligar reguleringar gjørdar fyri hýsu; men av tí, at stovnurin av hýsu er sera illa fyri, so hevði verið rættast at gjørt serligar tiltøk fyri hýsu. Mett verður tó, at tær reguleringar, ið longu eru gjørdar serliga fyri tosk, og tillagingin av

veiðitrýstinum fyri tosk fram til 2015, eisini fara at gagna hýsustovninum.

Gongdin seinastu árin vísir, at upsastovnurin sær út til at tola eitt hægri veiðitrýst enn vísindaligt tilmælt. Í tillagingarskipanini verða tí ongar stórvegis broytingar gjørdar í teimum reguleringum, sum eru fyri fiskiskapin eftir upsa. Her er eisini tikið við, at stórir niðurskurður er gjørdur í dagatalinum fyri verandi fiskiár, og at stórir partur av trolarunum hava fiskað makrel, og fer hetta væntandi at síggjast aftur næsta ár í metingini av veiðitrýstinum fyri upsa.

Uppskotið um umsitingarættlan byggir á, at fiskiskapurin eftir toski, hýsu og upsa er blandingsfiskiskapur, har allir triggir stovnarnir verða reguleraðir undir einum við fiskidøgum og økisfriðingum. Somuleiðis leggur uppskotið upp til, at tað ikki skal vera neyðugt at stilla fiskidagar o.a. á hvørjum ári. Tað skal bert gerast, um gongdin yvir ávíst áramál vísir, at veiðitrýstið eigur at stillast av nýggjum.

Uppskotið er ikki endaligt, men er ætlað sum grundarlag undir víðari viðgerð og orðaskifti. Almenni myndugleikin í fiskivinnumálum hevur ábyrgdina av umsitingarættlanini. Men skal ættlanin hepnast, er fyrirteytin, at vinnan er við í tilgongdini og hevur møguleika at ávirka innihaldið. Tað er eisini umráðandi, at ættlanin er grundfest politiskt – tvørtur um samgongur og valskeið.

Fyri at umsitingarættlanin skal tæna sínum endamáli, er neyðugt, at hon byggir á so gott fakligt grundarlag sum gjørligt. Tað eigur alla tíðina at vera møguligt at taka pulsina á skipanini.

Arbeiðsbólkurin staðfestir, at síðani fiskidagaskipanin varð sett í verk fyri góðum 15 árum síðani, eru ongar eftirmetingar gjørdar av skipanini í síni heild. Eingin heildarmeting er gjørd av um fiskidagaskipanin virkar eftir ættlan, herundir um hvussu gongdin hevur verið viðvíkjandi veiðievnum í flotanum og

veiðimynstrinum. Heldur ikki hevur verið kannað, hvørja ávirkan stongdar leiðir hava.

Slíkar kanningar eru arbeiðskrevjandi, og kunnu bert fremjast, um fíggarlig orka verður sett av til endamálið.

1. Bakgrund og arbeiðið hjá bólkinum

Landsstýrissamgongan, Tjóðveldi og Framsókn eru samd um, at *“..øll veiða í føroyskum sjóki í seinasta lagi í 2015 skal verða fiskað samsvarandi búskapar- og lívfrøðiliga burðardyggu krøvum. Lívfrøðiliga burðardygt skal í hesum førinum skiljast soleiðis, at vísindaligu tilráðingarnar/tilmælini skulu fylgjast, tá ið fiskiorkan, kvotur og fiskidagar verða ásett.”*

Í lógaruppskotinum um fiskidagar á Ólavsøku í 2011 boðaði landsstýrismaðurin í fiskivinnu-málum frá, at ein ættan skal gerast fyri, hvussu fiskidagatalið fram til 2015 verður lagað til vísindaliga tilmælið.

Eftir áheitan frá landsstýrismanninum hevur ein arbeiðsbólkur, ið var settur saman av

- Eilif Gaard, stjóra á Havstovuni
- Dennis Holm, formanni í Fiskidaganevndini
- Hans Jákup Joensen, reiðara
- Jákup Reinert, deildarleiðara á Havstovuni
- Petur Steingrund, fiskifrøðingi á Havstovuni
- Jens Helgi Toftum, fulltrúa í Fiskimálaráðnum

gjørt eitt upprit um eina umsitingarættlan fyri toska-, hýsu- og upsastovnarar, sum í best møguligan mun tryggjar burðardygga gagnnýtslu av tilfeinginum, og sum greinar, hvussu fram eigur at verða farið við atlit at tí støðu, sum stovnararnir verða mettir at vera í.

Kanningar av hesum slagi eru við til at geva okkum hollari vitan um, hvussu skipanirnar roynast. Men tær eru eisini við til at útvega vitan, sum í longdini kann styrkja grundarlagið undir vísindaligu ráðgevingini.

Bólkurin hevur havt sum útgangsstøði, at umsitingarættlanin skal gerast innan fyri verandi regluverk og skipanir. Karmurin er lógin um vinnuligan fiskiskap og tey amboð, sum verða brúkt í stýringini av fiskiskapinum eftir toski, hýsu og upsa (fiskidagaskipanin og økisfriðingar, umframt meskastøddir, minstamat, ungfiskamat og aðrar tekniskar reguleringar).

Uppskotið til umsitingarættlan fevnir ikki um Føroyabanka.

Tilfarið, ið bólkurin leggur fram, er ikki eitt endaligt uppskot, men fyrsta stigið í arbeiðinum at gera eina umsitingarættlan fyri fiskiskapin eftir botnfiski í føroyskum sjógv. Tilfarið er ættað sum grundarlag undir víðari orðaskifti og viðgerð í politisku skipanini, vinnuni og almenninginum yvirhøvdur.

Hóast ein umsitingarættlan fyrst og fremst er ábyrgdarøkið hjá almenna myndugleikanum í fiskivinnumálum, so er sera umráðandi, at myndugleikin tryggjar, at allir áhugaðir partar í vinnuni hava veruligan møguleika at koma til orðanna. Ein umsitingarættlan er í hesum samanhangi at rokna sum ein avtala millum myndugleikar og vinnu, um hvussu vit skipa fiskiskapin tey næstu árin, eins og semjan um fiskidagaskipanina var tað miðskeiðis í 1990-unum.

2. Krøv um burðardyggan fiskiskap

Í føroyskari lóggávu og í fleiri altjóða sáttmálum og skipanum, sum Føroyar eru partur av, er kravið, at fiskiskapurin er burðardyggur. Harafturat mæta vit øktum krøvum frá keyparum um at skjálprógva, at fiskavørurnar, sum verða útfluttar úr Føroyum, hava sín uppruna úr burðardyggum fiskiskapi.

Føroyska lógarverkið og burðardyggur fiskiskapur

Lógin um vinnuligan fiskiskap fevnr um vinnuligt at gagnnýta livandi tilfeingið á føroysku landleiðunum. Í umsitingini av lógini skal dentur leggjast á, ... *at varðveita tilfeingið og at troyta og gagnnýta hetta burðardyggt á skilabesta hátt, lívfrøðiliga og búskaparliga, við virðing fyri sambandinum millum ymisku dýra- og plantustovnarnar í havinum og meingi teirra, til tess at tryggja besta samfelagsbúskaparliga ikastið frá fiskivinnuni, støðugar arbeiðs- og inntøkumøguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virksemi um alt landið.*

Hesar endamálsorðingar eru rættiliga breiðar. Í stuttum er tó talan um eitt stovnsrøktarendamál, eitt búskaparligt endamál og eitt samfelagsligt endamál. Stovnsrøktarendamálið er rokkið, um gýtingarstovnurin er omanfyri ávísa minstustødd, og at veiðitrýstið síðani er so, at ikki ov nógv verður veitt úr stovninum á hvørjum ári.

Búskaparliga endamálið er rokkið, um fiskiveiðan innan fyri hesar karmar er før fyri at útvega fiskimonnum rímliga úrtøku, at nóg mikið er til rakstur og kapitalútreiðslur, at móguleiki er fyri, at fiskiflotin kann endurnýggjast, og at tilfeingisrentan kemur samfelagnum til góðar.

Samfelagsliga endamálið snýr seg um at tryggja inntøku og arbeiðsmøguleikar kring alt landið.

Við eini umsitingarætlan verða breiðu endamálsorðingarnar í lógini raðfestar og gjørdar ítøkiligari, so tær kunnu brúkast í praktiska politikkinum. Tað snýr seg um at seta orð á hugtakið “burðardyggt”.

Altjóða krøv um burðardyggan fiskiskap

Í altjóða samanhangi eru fleiri sáttmálar, yvirlýsingar og leiðreglur, har Føroyar, saman við øðrum londum, hava fest á blað meginreglur um burðardyggan fiskiskap. Nógvar av hesum meginreglum eru longu, ella koma at verða, eitt krav, sum verður nýtt fyri at ein ávísur fiskiskapur skal fáa heitið “burðardyggur”.

Í hesum sambandi skal fyrst verða víst til *Havrættarsáttmálan hjá ST* frá 1982 (staðfestur av Løgtinginum í 2003), sum gevur strandarlondum rætt til at gagnnýta livandi náttúru tilfeingi í heimasjógvum, men sum eisini áleggur londunum skyldur. Strandarlandið skal tryggja, at livandi tilfeingið ikki verður trároynt, og skal seta í verk tiltøk til tess at tryggja, at stovnarnir verða varðveittir á eini legu, sum gevur mest varandi úrtøkuna (maximum sustainable yield, MSY).

Eitt úrslit av *Rio-ráðstevnuni* í 1992 er Agenda 21, sum leggur dent á fyrivarnisregluna í umsitingini av náttúru tilfeingi. Henda regla um fyrivarni er eisini ein partur av *Avtaluni um varðveiting og umsiting av millumøkja- og víðferðandi fiskastovnum frá 1995*, sum Føroya Løgting staðfesti í 2000.

Johannesburg Yvirlýsingin frá 2002 leggur dent á vistskipanarliga sjónarmiðið (eco-system approach) og at skipa fiskiskapin á ein hátt, sum gevur mestu varandi úrtøkuna (maximum sustainable yield, MSY).

Afturat hesum kann nevast, at í FAO, sum er mat- og landbúnaðarstovnurin hjá ST, eru londini komin ásamt um fleiri leiðreglur um stovnsrøkt og gagnnýtslu av livandi tilfeinginum í sjónum. Her skal serliga nevast *FAO atferðarreglurnar um fiskiskap við ábyrgd* (Code of Conduct for Responsible Fisheries) frá 1995.

Umhvørvismerking og brúkarakrøv

Føroyskir útflytarar hava seinnu árinum møtt øktum krøvum um at skjálprógva, at fiskavørurnar, sum verða útfluttar úr Føroyum, hava sín uppruna úr burðardyggum fiskiskapi.

Privat feløg, t.d. Marine Stewardship Council (MSC), hava boðið seg fram fyri m.ø. evropeiskum framleiðarum og sölufyrirøkum at góðkenna, at vørurnar lúka hesar treytir. Í hesum sambandi skal eisini vera víst á, at

3. Vísindaliga ráðgevingin

Setningurin hjá arbeiðsbólkinum er at gera eitt upprit um eina umsitingarættlan, sum í best møguligan mun tryggjar burðardyggja gagnnýtslu av tilfeinginum, og har vísindaligu tilmælini skulu fylgjast, tá ið fiskiorkan, kvotur og fiskidagar verða ásett.

Vísindaligu tilmælini um fiskiskapin eftir toski, hýsu og upsa fáa føroyskir myndugleikar frá Havstovuni. Hesi tilmæli byggja vanliga á triggjar meginreglur: Vistskipanarlaga sjónarmiðið (ecosystem approach), fyrivarnisreglan (precautionary approach) og mestu varandi úrtøkuna (Maximum Sustainable Yield, MSY).

Vistskipanarlaga sjónarmiðið

Vistskipanarlaga sjónarmiðið kann allýsast upp á fleiri mátar. Í stuttum gongur tað út uppá, at umsitingin av fiskiskapinum eigur at síggjast í eini heild, og at atlit eiga at verða tikin fyri øllum vistfrøðiligum viðurskiftum av týðningi. Lívfrøðiliga merkir tað, at í stýringini av fiskiveiðuni skal ein hava í huga sambandið millum ymisku djóra- og plantuverurnar og tess umhvørvi í vistskipanini.

Fyrivarnisreglan

Fyrivarnisreglan skal nýtast í breiðum høpi til tess at tryggja livandi tilfeingið í havinum, og at trot á haldgóðum vísindaligum upplýsingum ikki skal nýtast sum grundgeving fyri at lata vera við at fara undir varðveitingar- og umsitingartiltøk.

Lívfrøðiliga miðar fyrivarnisreglan eftir, at gýtingarføri parturin av einum fiskastovni altíð er nóg stórur til, at hann er førur fyri at

vísindaliga ráðgevingin frá ICES hevur sera stóran týðning, tí tær fyrirøkur, ið veita góðkenning um burðardyggan fiskiskap, styðja seg fyrst og fremst til ICES ráðgevingina.

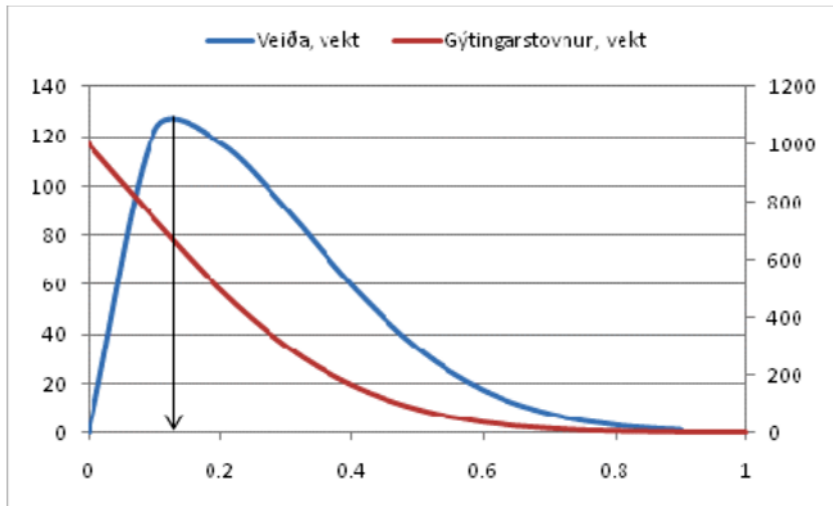
endurnýggja seg sjálvan og klárar at framleiða eina líkinda tilgongd í vanligum náttúruviðurskiftum.

MSY-hugtakið og tilvísingarvirði

ICES er í ferð við at broyta sín leist fyri ráðgeving soleiðis, at dentur verður lagdur á málið um mestu varandi veiðu (Maximum Sustainable Yield, MSY), ið samstundis er burðardygt. Hetta merkir, at tilvísingarvirði verða sett fyri teir ymsu stovnarar, og so skal ráðgevingin meta um stovnsstøddir og veiðitrýst í mun til hesi virði. Tilvísingarvirðið fyri gýtingarstovn nevnist $MSY_{B_{trigger}}$ og fyri veiðitrýst F_{MSY} .

MSY hugtakið er víst á mynd 1 við einum hugsaðum dømi. Á myndini eru tveir y-ásir, vinstrumegin er veiðan, høgrumegin gýtingarstovnurin, og x-ásin vísir veiðitrýstið (fiskideyðin F). Myndin byggir á eitt sonevnt produktiónsmodell, har til ber at rokna eitt veiðitrýst (F_{MSY}), og har stovnurin, sum frá líður, vil geva ta størstu varandi veiðuna (MSY). Meiningin er so, at veiðitrýstið skal regulerast soleiðis, at tað í miðal verður F_{MSY} . Reguleringin kann gerast við at áseta kvotur ella eina hóskaði veiðiorku (t.d. tal á fiskidøgum), fyri at røkka málinum.

Grundsjónarmiðið í MSY-hugsanini er, at veiðitrýstið er tann variabulin, vit kunnu gera nakað beinleiðis við í reguleringini av fiskiskapinum. Vit kunnu í minni mun stýra stovnsstøddini, m.a. tí, at stovnarir eisini verða nógv ávirkaðir av skiftandi náttúruviðurskiftum.

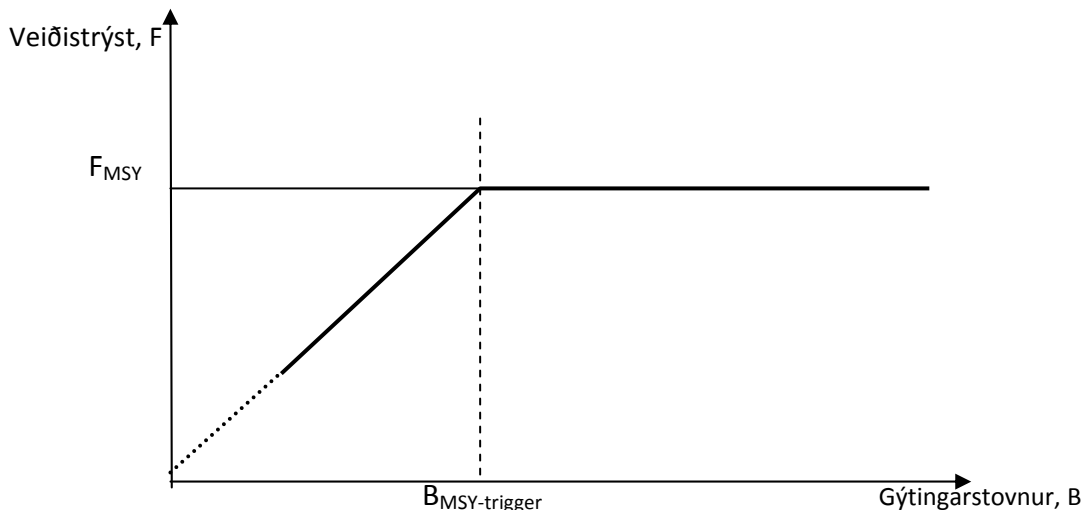

Mynd 1. Ørvurin vísir tað veiðitrýstið (F_{MSY}), ið sum frá líður í miðal gevur hægstu varandi veiðuna. (X-ásur: Veiðitrýst (F). 1. Y-ásur: Veiða. 2. Y-ásur: Gýtingarstovnur).

Umsitingarætlanir og veiðireglur

Ein týðningarmikil partur av eini umsitingarætlan eru reglur, sum greitt tilskila mannagongdir og leiðreglur fyri avgerðum um, hvussu fiskiskapurin skal skipast tað komandi tíðarskeiðið. Hetta er kjarnin í hugtakinum veiðiregla (á enskum “harvest control rule”,

HCR). Veiðireglan sigur, hvussu vit røkka settum málum, hvat skal gerast, um veiðireglurnar ikki halda, og hvussu skipanin skal fáast aftur á kós. Um fiskastovnarnir eru sera illa fyri, tosar mann ofta um ein “recovery plan” – eina endurreisingarætlan fyri fiskastovnarnar. Mynd 2 er ætlað at vísa høvuðstættirnar í eini veiðireglu, og hvussu veiðireglan virka

Mynd 2. Veiðiregla, sum byggir á MSY-sjónarmiðið

Stovnsstøddin, ið sum frá líður gevur størstu varandi veiðuna, verður nevnd B_{MSY} . Hendan støddin er trupul at meta neyvt, men um tað ber til at stýra veiðitrýstið til F_{MSY} (í miðal), so

hugsar mann sær, at stovnurin fer at sveiggja nakað um eitt miðalvirði (B_{MSY}). Hetta minnir um tað, ið Skipanarnevndin segði í 1995, bert við øðrvísi tilvísingarvirðum. Hetta ger eisini, at

tað ikki skuldi verið neyðugt at stilla dagatalið o.tíl. á hvørjum ári. Men tað er tó alla tíðina neyðugt at fylgja væl við stovnsstøddini, og skuldi tað hent, at stovnurin, t.d. vegna broytt viðurskifti í vistskipanini, skuldi minkað ella vaksið nógv, hóast veiðitrýstið í miðal liggur um F_{MSY} , so kann gerast neyðugt at tillaga veiðitrýstið.

Í veiðiregluni, víst á mynd 2, er ein stovnsstødd, $B_{MSY-trigger}$ (ið sum oftast er á leið tað sama sum B_{pa} í PA ráðgevingini). Um gýtingarstovnurin fer

niður um hetta, skal veiðitrýstið minkast, og longur hann fer niður um hetta virðið, meira skal veiðitrýstið minkast. Hvat skal henda, tá gýtingarstovnurin verður heilt lítil (brotna farstrikan á myndini), er ikki heilt vist, men allarhelst verður lívfrøðiliga ráðgevingin tá at gevast við fiskiskapinum. Ein slík veiðiregla vil fyri Føroyar merkja, at tað bert í heilt fáum førum verður mælt til heilt at steðga fiskiskapinum.

4. Umsitingarætlanir og veiðireglur higartil

Føroyskir myndugleikar hava ongantíð sett í verk langtíðar ætlanir ella sett sær ítøkilig mál fyri umsiting av botnfiskastovnum í føroyskum sjógvi.

Ofta verður víst til eina veiðireglu, sum sigur, at burðardyggur fiskiskapur fæst, um samlaða talið av fiskidøgum verður sett soleiðis, at vit í miðal fiska ein triðing úr hvørjum stovni (í tali) um árið. Henda veiðiregla er nevnd í frágreiðingini frá Skipanarnevndini 1995, sum legði lunnar undir fiskidagaskipanina.

Men veiðireglan um, at vit í miðal ikki skulu taka meira enn ein triðing úr stovnunum um árið, er ongantíð formliga staðfest í politisku skipanini, og hevur ikki verið nýtt sum leiðregla, tá avgerðir eru tiknar um, hvussu fiskiskapurin eftir botnfiski undir Føroyum skal skipast, og er heldur ikki í samsvari við vísindaliga tilmælt veiðitrýst.

Politiskt góðkendrar umsitingarætlanir eru tó ikki heilt ókendrar í føroyskum samanhangi. Ein týðningarmikil partur av strandarlandaavtalunum um norðhavssild, makrel og svartkjaft er ein langtíðarætlan fyri umsiting av hesum stovnum.

Langtíðarætlanirnar áseta reglur um, hvussu TAC-ið skal ásetast við støði í vísindaligu ráðgevingini. Tær hava eitt lægstamark fyri gýtingarstovnin, og hvussu nógv skal takast úr stovninum. Tær siga eisini, hvussu fram skal farast, um gýtingarstovnurin fer niður um lægstamarkið, ella veiðitrýstið fer upp um ásett tilvísingarvirði. Løgtingið hevur staðfest strandarlandaavtalurnar um norðhavssild, makrel og svartkjaft.

5. Fyritreytirnar fyri eini umsitingarætlan fyri botnfisk í føroyskum sjógvi

Ein umsitingarætlan fyri toska, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi má lagast eftir tilfeingisgrundarlagnum og fiskiskapinum (vistskipan, fiskastovnar, fiskasløg, veiðihættir o.s.fr.), og gerast innan fyri verandi regluverk og tey

stýrisamboð, sum verða brúkt í fiskiskapinum eftir toski, hýsu og upsa (fiskidagaskipanin og økisfriðingar, umframt meskastøddir, minstamat og aðrar tekniskar regluringar).

Føroyar hava valt at stýra fiskiskapinum eftir toski, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi við fiskidagaskipan. Toskur og hýsa verða fiskað í blandingsfiskiskapi, mest við húki, meðan upsi verður fiskaður við trolu við ávísari hjáveiðu av toski og hýsu. Skipanin miðar ímóti, at ein ávísur partur (í tali) av stovnunum skal veiðast árliga (t.e. veiðitrýst). Endamálið við fiskidagaskipanini er at stýra royndini, mótsett fiskikvotum, sum seta hámark fyri, hvussu nógv kann fiskast.

Fiskidagaskipanin byggir á útrokningar av veiðievnunum hjá fiskiførum, t.e. hvussu stórt veiðitrýst eitt miðalfiskifar í hvørjum skipabólki fremur hvønn dag. Fiskidagaskipanin og býtið av fiskidøgum millum bólkar var upprunaliga gjørt soleiðis, at hetta saman við øðrum regluringum av fiskiskapinum eftir teimum trimum høvuðsfiskasløgnum skal føra til eitt miðalfiskideyðatal (F) fyri hvønn stovnin upp á 0,45, sum svarar til eina miðal árliga veiðu upp á 33% av stovninum (í tali). Hugsanin var eisini, at skipanin skal vera sjálvregulerandi, tí at fiskiskapurin vil flyta millum stovnarnar alt eftir, hvussu teir eru fyri, og at eingin stovnur tí verður trároyndur.

Fiskidagaskipanin er ætlað at regulera allan botnfiskiskapin undir einum, og ikki sum í vanligum TAC- og kvotuskipanum, har hvør stovnur verður reguleraður hvør sær.

Fiskidagaskipanin regulerar fiskiorkuna, og er høvuðsamboðið í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi. Men fleiri onnur amboð verða eisini brúkt. Í fiskiskapinum eftir toski, hýsu og upsa hava hesi amboð týdning:

- *Veiðiloyvi* er góðkenning av einum skipi til at reka vinnuligan fiskiskap undir føroyskum flaggi á føroysku landleiðunum. Talið av veiðiloyvum, ið koma undir fiskidagaskipan eftir botnfiski í føroyskum sjógvi, er avmarkað til talið av veiðiloyvum, sum var útskrivað 1. januar 1995. Veiðiloyvisskipanin avmarkar sostatt atgongdina til at fiska botnfisk í føroyskum sjógvi.
- *Fiskiloyvi* verður latið eigara av fiskifari eina ferð um árið og tilskilar, hvussu nógv fiskidagar fiskifarið hevur.
- *Økisfriðingar* kunnu hava ymisk endamál. Í nógvum førum er høvuðsendamálið lívfrøðiligt. Her kann talan vera um gýtingarfriðingar, friðing av smáfiskaleiðum, bráðfeingis veiðibann á leiðum við nógvum ungfiski ella, at beinleiðis veiða eftir ávísam fiskasløgum bert er loyvd uttan fyri ávísar dýpdarlinjur. Í øðrum førum er endamálið ikki so nógv stovnsrøkt, men meira at halda ymiskar reiðskapir atskildar.
- *Tekniskar regluringar* er tann stýringsháttur, sum hevur verið nýttur longst í fiskiskapinum undir Føroyum. Tekniskar regluringar fevna um reiðskap (meskastøddir, skiljirist o.tíl.), minstamat á fiski og ungfiskamat. Tær eru oftast grundaðar á eina fatan um, at úrtøkan í veiðini gerst størri, um fiskurin ikki verður veiddur, fyrr enn hann hevur rokkið eina ávísari stødd.

6. Uppskot um eina umsitingarætlan fyri botnfisk í føroyskum sjógvi

Arbeidsbólkurin hevur gjørt eitt ítøkiligt útkast til eina umsitingarætlan fyri fiskiskapin eftir toska á landgrunninum, og hýsu og upsa í føroyskum sjógvi. Eftir politisku semjuni skal ætlanin vera grundað á vísindalig tilmæli.

Umsitingarætlanin er tí gjørd við støði í seinastu metingunum og tilmælunum hjá Havstovuni um støðuna í teimum trimum høvuðsfiskastovnunum, sum vórðu latin landsstýrismanninum í fiskivinnumálum á sumri 2011.

Í fylgiskjalinum til hetta upprit er uppskot um umsitingarættlan, har høvuðstættirnir eru hesir:

- Umsitingarættlanin fevnir um tosk, hýsu, og upsa, og hevur sum endamál, at øll veiða eftir toski, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi í seinasta lagi í 2015 skal verða fiskað samsvarandi lívfrøðiliga og búskaparlaga burðardyggum krøvum.
- Umsitingarættlanin er í tveimum: Fyrst ein *tillagingarskipan*, har málið er, at veiðitrýstið á teimum trimum høvuðsfiskastovnunum í seinasta lagi í 2015 er komið á eina legu, sum gevur størstu varandi úrtøkuna úr fiskastovnunum. Síðani er ein *langtíðarveiðiregla*, sum tekur yvir, tá málini í tillagingarskipanini eru nádd.
- Bulurin í umsitingarættlanini er ein veiðiregla, sum setir út í kortið, hvussu fiskastovnar skulu røkjast, og fiskiskapurin skipast í framtíðini. Veiðireglan ásetir, hvussu stóran part vit kunnu taka úr fiskastovnunum á hvørjum ári. Harafturat er eitt lægstamark sett fyri hvønn stovnin. Málið er so at stýra fiskiskapinum soleiðis, at vit eru innan fyri ásett mörk. Um vit fara út um hesi mörk, skulu tiltøk setast í verk. Hetta kann gerast við stillingum í dagatalinum, stongdum leiðum og tekniskum regluringum.
- Umsitingarættlanin leggur upp til, at tað ikki skal verða neyðugt at stilla regluringarnar á hvørjum ári. Tiltøk skulu bert setast í verk, um gýtingarstovnurin er undir lægstamarkinum og veiðitrýstið undanfarna trý árinum í miðal er omanfyri F_{MSY} .
- Eitt grundsjónarmið í umsitingarættlanini er, at veiðimøguleikarnir og karmarnir hjá

vinnuni ikki skulu broytast ov nógv ár um ár. Ein partur av veiðiregluni er tí, at tá málið í tillagingarskipanini er rokkið, kann fiskidagatalið ongantíð verða sett meira enn fimm prosent hægri ella lægri enn fiskiárið frammanundan, um gýtingarstovnararnir eru oman fyri minstuvirðini og veiðitrýstið tætt við F_{MSY} . Endamálið við hesum er at forða fyri stórum sveiggjum í fiskimøguleikunum.

Ein umsitingarættlan setur karmarnar fyri, hvussu fiskastovnararnir skulu røkjast, og hvussu fiskiskapurin skal skipast tey komandi árinum. Tí avmarkar hon í ávísan mun rásarúmið í fiskiveiðipolitiskum avgerðum. Veiðireglan bindir politisku skipanina og umsitingina soleiðis, at tá ávaringarlampurnar lýsa, og vandi er á ferð, skulu ávís stig takast fyri at fáa skipanina aftur á kós.

Fyritreytin fyri, at ein slík skipan kann virka eftir ættlan, er, at hon er grundfest politiskt og ikki minst, at hon hevur undirtøku í vinnuni. Til tess er umráðandi, at allir avvarðandi partar hava veruligar møguleikar at koma til orðanna í víðari fyrireikingunum.

Men tað er eisini sera umráðandi, at grundarlagið undir skipanini og avgerðunum, sum skulu takast sambært veiðiregluni, er nøktandi og so haldgott sum gjørligt.

Í hesum sambandi hevur tað týdning, at umsitingarættlanin skal kunna eftirmetast, eins og ávirkanin av teimum tiltøkum, sum verða sett í verk, onkursvegna kunnu mátast. Vit eiga at kunna meta um, um tiltøkini í umsitingarættlanini birta undir burðardyggan fiskiskap.

7. Átøk at betra um grundarlagið undir umsitingini av botnfiski í føroyskum sjógv

Fyritreytin fyri, at ein umsitingarættlan – og fiskiveiðiumsiting yvirhøvur - skal virka eftir ættlan er, at avgerðirnar byggja á so gott grundarlag sum gjørligt. Í stuttum snýr hetta seg um at skipa so fyri, at tað alla tíðina ber til at fylgja við, hvussu skipanirnar roynast, og at neyðug og skipað hagtøl eru tøk.

Arbeidsbólkurin heldur, at á hesum øki eru fleiri viðurskifti, sum kunnu betrast.

Arbeidsbólkurin staðfestir, at síðani fiskidagaskipanin varð sett í verk fyri góðum 15 árum síðani, eru ongar eftirmetingar gjørdar av skipanini í síni heild. Eingin heildarmeting er gjørd av um fiskidagaskipanin virkar eftir ættlan, herundir hvussu gongdin hevur verið viðvíkjandi veiðievnum í flotanum og veiðimynstrinum. Heldur ikki hevur verið kannað, hvørja ávirkan stongdar leiðir hava.

Slíkar eftirmetingar eru arbeidskrevjandi, og kunnu bert gerast, um neyðug fíggarlig orka verður sett av til endamálið. Í hesum sambandi heldur arbeidsbólkurin, at tað serliga er umráðandi, at Havstovan fær fíggarligar umstøður at standa fyri slíkum kanningum.

Fiskidagaskipanin er gjørd við støði í útrokningum av veiðievnum hjá fiskiførnum, t.e. hvussu stórt veiðitrýst eitt miðalfiskifar í hvørjum skipabólki fremur hvønn dag. Skipanin og býtið av fiskidøgum millum bólkar var upprunaliga gjørt soleiðis, at hetta saman við øðrum reguleringum skulu føra til eina burðardyggja stovnstødd og veiðitrýst fyri hvønn stovnin sær.

Skal veiðistýringin vera skynsom og burðardygg, er neyðugt, at ein heildareftirmeting verður gjørd av skipanini, hvørt fyritreytirnar eru broyttar, og í hvønn mun hesar hava ávirkað veiðievni og veiðimynstur.

Skipanin við stongdum leiðum er ein annar týðningarmikil partur av stýringini av fiskiskapinum undir Føroyum. Endamálini við stongdum leiðum kunnu vera ymisk, m.a. at halda ymiskan

reiðskap atskildan. Men tær hava eisini eitt stovnsrøktarendamál.

Arbeidsbólkurin skjýtur upp, at stig verða tikin til at kanna, hvørja ávirkan tað hevur á fiskastovnar og fiskiorkuna, at leiðir verða stongdar heilt ella lutvíst ár um ár. Úrslit av slíkum kanningum kunnu vera við til at betra um grundarlagið undir avgerðum um at friða leiðir, og hevur eisini stóran týðning fyri skipanir við umsitingarættlanum og veiðireglum.

Arbeidsbólkurin ásannar tó, at tað kann vera torført at staðfesta virknaðin av einum stongdum øki.

Eftirmetingar av fiskidagaskipanini og kanningar av stongdum leiðum eru í sjálvum sær ein fyritreyt fyri at kunna meta um, hvussu skipanirnar roynast. Men slíkar kanningar eru eisini við til at útvega okkum hollari vitan og skipað hagtalsgrundarlag, sum so aftur kann nýtast í sambandi við vísindaligu ráðgevingina.

Vísindaliga ráðgevingin fyri tosk, hýsu og upsa byggir á stovnsmetingar, sum verða gjørdar á Havstovuni og í ICES. Ráðgevingin frá ICES verður vanliga givin fyri hvønn stovn sær, og er mest lagað til TAC-skipanir. Ráðgevingin sigur okkum, hvussu stovnarnir eru fyri, og um vit troyta stovnarnar skynsam.

Tær kanningar og eftirmetingar, sum arbeidsbólkurin heldur eru neyðugar at gera av fiskidagaskipanini og stongdum leiðum, kunnu vera við til at útvega dagfórda vitan, sum kann geva betri grundarlag fyri at meta um sambandið millum veiðitrýst, veiðievni og fiskidagar.

Sum frá líður kann hetta eisini vera við til at laga vísindaligu ráðgevingina soleiðis, at hon í størri mun hevur móguleika at taka atlit at, at vit hava eina effortskipan (fiskidagar), sum regulerar tosk, hýsu og upsa undir einum.

Fylgiskjal : Uppskot um eina umsitingarætlan fyri tosk, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi

1. Virkisøki

Umsitingarætlanin fevnir um toska-, hýsu- og upsastovnarar á føroysku landleiðunum.

2. Endamál

Endamálið við umsitingarætlanini er, at øll veiða eftir toski, hýsu og upsa í føroyskum sjóki í seinasta lagi í 2015 skal verða fiskað samsvarandi lívfrøðiliga og búskaparlaga burðardyggum krøvum.

3. Veiðireglur (Harvest Control Rules)

Veiðireglan fyri tosk, hýsu og upsa miðar eftir, at tað, ið verður tikið úr stovninum, er í samsvari við fyrvarnisregluna, og sum í longdini gevur størstu varandi úrtøkuna (MSY).

Veiðireglurnar eru grundaðar á MSY-ráðgeving og vísindalig tilmæli frá Havstovuni.

Umsitingarætlanin er í tveimum:

- Ein tillagingarskipan, har málið er, at veiðitrýstið á teir trýggjar høvuðsfiskastovnarar í seinasta lagi í 2015 er komið á eina legu, sum gevur størstu varandi úrtøkuna úr fiskastovnunum.
- Ein langtíðarveiðiregla, sum umframt at seta markvirði fyri veiðitrýst, eisini miðar eftir at varðveita stovnarar á eini stødd, sum gevur størstu varandi úrtøkuna, og sum leggur upp fyri náttúrusveiggjum o.tíl. Langtíðarveiðisetningurin skal eisini tryggja, at ikki ov nógv sveiggj eru í útlutaðum fiskidøgum ár um ár.

Veiðireglurnar eru gjørdar við støði í verandi viðurskiftum. Tað vil siga, at tað er fiskidagaskipanin í verandi líki, saman við økisfriðingum og øðrum regluringum, sum er byrjanarstøðið, eins og tað eru vísindaligu tilmælini frá Havstovuni í 2011, sum liggja til grund. Um grundarlagið undir vísindaligu tilmælunum verður grundleggjandi broytt, eitt nú at lívfrøðiligu tilvísingarvirðini verða broytt, skulu veiðireglurnar stillast samsvarandi.

4. Tillagingarskipan

Ein tillagingartíð er galdandi fyri tíðarskeiðið frá 2011 til 2015, har málið er at laga veiðitrýstið F fyri teir trýggjar høvuðsfiskastovnarar, so tað, ið verður tikið úr stovnunum, svarar til F_{MSY} . Grundarlagið í tillagingarskipanini eru tilvísingarvirðini í talvu 1.

Talva 1: Meðal veiðitrýst og mál fyri veiðitrýst í 2015

Fiskastovnur	Meðal veiðitrýst, F seinastu 3 árin 2008, 2009, 2010	Mál fyri veiðitrýst, F, í 2015 (F_{MSY})
Toskur á landgrunninum	0,41	0,32
Hýsa	0,24	0,25
Upsa	0,46*	0,28*

* Gongdin seinastu árin vísir, at stovnurin, vegna góða tilgongd, sær út til, fyri tíðina, at tola eitt hægri veiðitrýst enn tilmælt. Gýtingarstovnurin hevur seinastu árin verið væl fyri, hóast meðal veiðitrýstið (F) seinastu 3 árin hevur ligið uppi á 0,46, og stovnurin er í lýtuni mettur at vera um 110.000 tons. Hetta er væl omanfyri lægstamarkið, 55.000 tons.

Talvan vísir meðalveiðitrýstið fyri tosk, hýsu og upsa árinum 2008-2010, og tað veiðitrýst, sum eftir tilmælunum frá ICES gevur størstu varandi úrtøkuna úr stovnunum. Í tillagingartíðini er málið at røkka F_{MSY} fyri teir tríggjar høvuðsfiskastovnarar í seinasta lagi í 2015.

MSY-sjónarmiðið leggur upp fyri, at veiðitrýstið F og stovnsmetingarnar í vísindaligu metingunum broytast ár um ár. Hetta merkir, at tá málið fyri t.d. toskastovnin er F_{MSY} er 0,32, so skal veiðitrýstið í meðal yvir eitt áramál liggja um 0.32. Málið er at regulera veiðitrýstið soleiðis, at tað í miðal verður F_{MSY} . MSY-sjónarmiðið er eisini grundað á, at tann stovnstøddin, ið sum frá líður gevur størstu varandi veiðuna, er trupul at meta neyvt. Tí er hugsanin, at við at regulera veiðitrýstið til F_{MSY} (í miðal), so kann stovnurin sveiggja nakað um eitt miðalvirði (B_{MSY}), ið ikki er neyðugt at kenna so neyvt.

Fyri at røkka hesum máli í tillagingartíðini, er mannagongdin hendan:

4.1. *Toskur og hýsa*

4.1.1. Fiskiárið 2012/2013 verða ongar stillingar gjørdar í skipanini. Grundin er, at bæði í 2010 og 2011 eru stór átøk gjørd við økisfriðingum og stillingum í fiskidøgum. Mett verður, at hesi átøk eiga at sleppa at royna seg tvey tey fyrstu fiskiárin, ið henda umsitingarættlan fevnir um, og fyri at síggja úrslit av átøkunum í 2010 og 2011.

4.1.2. Fiskiárinum 2013/2014, 2014/2015 og 2015/16 skal veiðitrýstið fyri tosk tillagast so líðandi, so at tað við fiskiársbyrjan skal vera ávikavist 0,38, 0,35 og 0,32. Verandi veiðitrýst fyri hýsu er í samsvari við MSY regluna; men stovnurin av hýsu er sera illa fyri. Mett verður tó, at tær reguleringar, ið longu eru gjørdar fyri tosk, og tillagingin av veiðitrýstinum fyri tosk fram til 2015, eisini fara at gagna hýsustovninum.

4.1.3. Undan hvørjum fiskiári skal ein meting gerast av, um vit eru á rættari kós. Í hesi meting skulu atlit takast at gongdini í støddini á gýtingarstovninum, veiðitrýstinum, náttúruviðurskiftum og øðrum viðurskiftum, sum hava týðning fyri útlitunum at røkka málinum.

4.2. *Upsi*

Gongdin seinastu árinum vísir, at upsastovnurin, sambært vísindaliga tilfarinum, í eina tíð sær út til at tola eitt hægri veiðitrýst enn vísindaligt tilmælt. Í tillagingarskipanini verða tí ikki lagt upp til stórvegis broytingar í teimum reguleringum, sum eru fyri fiskiskapin eftir upsa, herundir fiskidagatal hjá teimum skipabólkum, ið royna mest eftir upsa, og varandi stongdum leiðum, sum eru ætlaðar at verja upsan. Her verður eisini tikið við, at stórir niðurskurður er gjørdur í dagatalinum fyri verandi fiskiár, og at stórir partur av trolarunum hava fiskað makrel, og fer hetta væntandi at síggjast aftur næsta ár í metingini av veiðitrýstinum fyri upsa.

Stovnsmetingarnar vísa, at gýtingarstovnurin av upsa er væl fyri, og verður mettur at vera um 110.000 tons. Hetta er væl oman fyri lágstamarkið, 55.000 tons.

Hóast tað í tillagingartíðini ikki verður sett nøkur ítøkilig veiðiregla fyri upsa, so eigur eitt vakið eyga at verða hildið við gongdini í upsastovninum. Ansast má eftir, at gýtingarstovnurin ikki fer niður um 82.000 tons, sum er miðal av tí lægsta, gýtingarstovnurin hevur verið árinum 2000-2010. Um so verður, so má veiðitrýstið (F) líðandi minkast niður ímóti F_{MSY} .

- 4.3. Hóast ásetingarnar í 4.1. og 4.2. skulu tiltøk setast í verk í tillagingartíðini, um tað við fiskiársbyrjan vísir seg, at støddin á einum av fiskastovnunum verður mett at vera undir lágstamarkinum, og vísindaliga metingin vísir, at eingi útlit eru fyri, at gongdin broytist tað komandi fiskiárið.
- 4.4. Tillagingartíðin endar, tá málini um veiðitrýst eru rokkin, og tá lágstumørkini og fyrivarnisvirðini fyri stovnsstøddirnar í langtíðarveiðisetninginum eru nádd.

5. Langtíðarveiðiregla

- 5.1. Tilvísingarvirðini í langtíðarveiðiregluni eru víst í talvu 2.

Talva 2: Tilvísingarvirði í langtíðarveiðiregluni

Stovnur	Veiðitrýst F_{MSY}	Verandi meting av gýtingarstovni Tons	Lágstamark fyri stødd á gýtingarstovni, B_{lim} Tons	Fyrivarnisstødd á gýtingarstovni $MSY_{B trigger}$ Tons
Toskur á landgrunninum	0,32	31.400	21.000	40.000
Hýsa	0,25	22.300	22.000	35.000
Upsi	0,28*	110.600	**	55.000

* Sí viðmerking í talvu 1

** B_{lim} fyri upsa er ikki ásett í ICES-ráðgevingini

5.2. Toskur og hýsa

- 5.2.1. Um støddin á einum av stovnunum undanfarnu trý árinum, við fiskiársbyrjan, verður mett at vera á sama støði sum fyrivarnisstøddin á gýtingarstovninum, sambært talvu 2, skulu tiltøk setast í verk fyri at avmarka veiðina eftir hesum stovni. Hetta kann gerast við tíðaravmarkaðum friðingum og/ella tekniskum regluringum fyri teir skipabólkar, ið royna mest eftir hesum stovni.
- 5.2.2. Um støddin á einum av stovnunum undanfarnu trý árinum, við fiskiársbyrjan, verður mett at vera undir fyrivarnisstøddina, og yvir lágstamarkinum, sambært talvu 2, verður fiskidagatalið hjá teimum skipabólkum, ið fiska mest av hesum stovni, tillagað við støði í vísindaligu tilmælunum, umframt at onnur tiltøk, fyri at avmarka veiðina, verða sett í verk.
- 5.2.3. Um støddin á einum av stovnunum undanfarnu trý árinum, við fiskiársbyrjan, verður mett at vera undir lágstamarkinum, sambært talvu 2, verður fiskidagatalið hjá teimum skipabólkum, ið fiska mest av hesum stovni, tillagað við støði í vísindaligu tilmælunum. Eisini verða onnur tiltøk sett í verk fyri at avmarka veiðina, umframt at veiðireglan skal eftirmetast.

5.3. Upsi

Gongdin seinastu árinum bendir á, at upsastovnurin, vegna góða tilgongd, sær út til, fyri tíðina, at tola eitt hægri veiðitrýst enn tey verandi tilvísingarvirðini.

Í tillagingartíðini fram til 2015 verður gjørd ein langtíðar veiðiregla fyri upsa.

- 5.4. Tá langtíðarveiðireglan er galdandi – t.e. tá gýtingarstovnurin er oman fyri minstuvirðini, og veiðitrýstið er tætt við F_{MSY} - kann fiskidagatalið ongantíð verða sett meira enn fimm prosent hægri ella lægri enn fiskiárið frammanundan.
- 5.5. Veiðireglan skal eftirmetast í minsta lagi triðja hvørt ár, fyrstu ferð áðrenn 31. august 2012.
- 5.6. Tey tiltøk, ið verða sett í verk, sambært 5.2 og 5.3, skulu setast í verk móttvegis tí parti av flotanum, sum fiskar mest av tí fiskastovni, sum tiltøkini eru ætlað at regulera.

6. Veiðiumsitingin – fyrisiting og mannagongdir

Løgtingið er lóggevandi og evsta vald í fiskivinnumálum. Fiskimálaráðið hevur yvirskipaðu fyrisitingarligu ábyrgdina av málsøkjunum innan fiskivinnu og umsiting av fiskiskapinum við stóði í lógini um vinnuligan fiskiskap og kunngerðum við heimild í lógini. Havstovan og ICES geva vísindaligar tilráðingar um fiskiskap og gagnnýtslu av fiskastovnunum. Fiskiveiðieftirlitið fyrisitur eftirlit við lógini og kunngerðum á sjógvi og landi.

Áseting av fiskidøgum

Høvuðsamboðið í umsitingini av fiskiskapinum eftir toski, hýsu og upsa er fiskidagaskipanin. Løgtingið ásetir fiskidagatalið fyri hvørt fiskiár (september – august). Fiskidagar verða ásettir fyri bólkur av fiskiførnum. Fyri størru fiskiførnum verða dagarnar tillutaðir sum egnir fiskidagar, meðan smærru útróðrarbátarnir fiska av felags fiskidøgum.

Landsstýrismaðurin leggur uppskot fram til løgtingslóg um fiskidagar á Ólavsøku, og gevur í viðmerkingunum til uppskotið frágreiðing við øllum upplýsingum av týðningi viðvíkjandi ásetingini av fiskidøgum. Uppskotið um fiskidagar fer í løgtingsnevnd, sum í síni viðgerð hoyrir sjónarmiðini hjá flestu skipabólkum og øðrum áhugamálum knýtt at fiskivinnuni.

Fiskidagar fyri komandi árið verða ásettir í seinasta lagi 18. august sama árið, fiskiárið byrjar.

Økisfriðingar

Økisfriðingar hava verið brúktar í føroyskum sjógvi í nógv ár, og eru eisini ein týðningarmikil partur av veiðiumsitingini. Økisfriðingarnar eru partur av lógini um vinnuligan fiskiskap og kunngerðum við heimild í lógini.

Fleiri sløg av økisfriðingum verða brúktar.

Bráðfeingis veiðibann (real time closures): Síðani 1993 hevur Fiskiveiðieftirlitið havt heimild at seta bráðfeingis veiðibann á leiðum, har íblandingin av ungfiski er ov stór. Skiparin á fiskifari hevur skyldu at boða Fiskiveiðieftirlitinum frá, um íblandingin av ungfiski er omanfyri ein nærri ásettan prosentpart av veiðuni í hvørjum háli ella setu. Fiskiveiðieftirlitið ger síðani av, um leiðin skal stongjast og hvussu leingi.

Tíðaravmarkað veiðibann: Høvuðsgýtingarleiðirnar hjá toski eru stongdar í gýtingartíðini – antin fyri øllum reiðskapi ella fyri ávísnum reiðskapi. Endamálið er at verja gýtingina og at geva fiski frið í gýtingartíðini.

Stongdar leiðir fyri trol: Eini 60 prosent av øllum leiðum í føroyskum øki, har dýpið er minni enn 200 m, er stongt fyri trolveiðu meginpartin av árinum. Føroyabanki er friðaður fyri allari trolveiðu. Leiðirnar innan fyri 12 fjórðingar eru friðaðar fyri trol, tó ikki um summarið, tá eitt

avmarkað tal av trolbátum hava loyvi at trola innanfyri við serligum flatfiskatrolu við skiljirist, fyri at minka um hjáveiðuna av toski og hýsu. Fleiri leiðir á landgrunninum, uttan fyri 12 fj., eru eisini stongdar fyri trolu alt árið.

Aðrar friðingar: Í føroyskum sjógvi eru eisini nøkur viðbrekin øki við korallum stongd fyri botntrolu.

Onnur tiltøk

Í skipanini eru eisini fleiri onnur tiltøk fyri at gera fiskiskapin lívfrøðiliga og búskaparliga burðardyggan. Minstamat á fiski, minst loyvda meskavídd í trolu og botngørnum, skylda at brúka skiljirist í trolu o.tíl. Síðani 1994 hevur við lóg verið bannað at blaka veiðu útaftur.

7. Vísindalig ráðgeving

Havstovan er fyrisitingarliga skipað undir landsstýrismanninum, og letur landsstýrismanninum upplýsingar viðvíkjandi støðuni í fiskastovnunum og vísindaligar tilráðingar og metingar samsvarandi endamálinum í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Tann 15. juni á hvørjum ári skal Havstovan lata landsstýrismanninum stovnsmetingar, tilmæli um fiskidagar komandi fiskiárið, og hvussu fiskiskapurin skal skipast tað komandi fiskiárið. Broytingar í fiskidagatalinum skulu m.a. vera grundaðar á metingar um, hvat fiskidagatal fyri hvønn høvuðsbólk av fiskiførum best tryggjar, at fiskastovnararnir verða gagnnýttir burðardygt.

Ráðgevingin frá Havstovuni byggir m.a. á niðurstøður hjá ráðgevandi nevdini hjá ICES (ACOM).

8. Onnur ráðgeving

Umframt vísindaligu ráðgevingina fær landsstýrismaðurin eisini tilmæli frá Fiskidaganevdini - sum er samansett av umboðum fyri vinnuna á sjónum - um fiskidagar fyri komandi fiskiárið, og hvussu fiskiskapurin skal skipast tað komandi fiskiárið. Broytingar í fiskidagatalinum skulu m.a. vera grundaðar á metingar um, hvat fiskidagatal fyri hvønn høvuðsbólk av fiskiførum best tryggjar, at fiskastovnararnir verða gagnnýttir burðardygt.

9. Hoyring

Øll týðandi fiskivinnumál, og øll uppskot til lógir og kunngerðir, sum hava við fiskivinnuna at gera, skulu leggjast fyri Fiskivinnuráðið til ummælis. Fiskivinnumál og tilmæli, sum verða viðgjørð av øðrum nevdum, sambært lógini um vinnuligan fiskiskap, verða tó bert lögð fyri Fiskivinnuráðið, tá landsstýrismaðurin heldur tað hava týdning fyri málsviðgerðina. Fiskivinnuráðið kann eisini av sínum eitingum taka fiskivinnumál upp til viðgerðar, og lata landsstýrismanninum sítt ummæli.

10. Fiskiveiðieftirlit

Fiskiveiðieftirlitið fyrisitur fiskiveiðieftirlit á sjógvi og landi sambært lógini um vinnuligan fiskiskap.

Uppgávarnar hjá Fiskiveiðieftirlitinum, í sambandi við fiskiskapin eftir botnfiski í føroyskum sjógvi, eru m.a. eftirlit og skráseting av fiskidøgum, fylgisveinaeftirlit við skipum, veiðidagbøkur, góðkenning av innvigingskipanum, eftirlit við avreiðingum hjá føroyskum skipum í føroyskum og útlenskum havnum.